

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Барсуков Артем

студент 4 курсу відділення «Правознавство» Харківського
автомобільно-дорожнього фахового коледжу (м. Харків)

Шляхи відновлення довкілля України у воєнний і післявоєнний періоди*

Норми Конституції України і чинного екологічного законодавства відображають осучаснені форми правосвідомості та розуміння проблем правового забезпечення, реалізації й захисту права громадян на безпечне для їх життя та здоров'я навколишнє природне середовище [2].

На підставі ст.50 Конституції України [1] права кожного на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування шкоди, заподіяної порушенням цього права, підняло його на найвищий рівень у системі основних суб'єктивних екологічних прав громадян. В еколого-правовій літературі це право дістало назву «право громадян на екологічну безпеку».

Війна в Україні впливає не лише на продовольчу безпеку та має економічні наслідки для всіх країн. Сьогодні це ще й питання екологічної безпеки та спільного майбутнього. Бо істина, яку не розуміє рф, однак усвідомлює весь світ, дуже проста: будь-який воєнний конфлікт не має локального характеру, коли йдеться про довкілля. Екосистеми не можна розділити умовними кордонами, просто намалювавши їх на карті. Якщо руйнується природна рівновага в одній геолокації, це обов'язково відчує інша.

Вторгнення рф в Україну – це перший за останні 20 років міжнародний конфлікт із такою значною та непоправною шкодою довкіллю. Із перших днів вторгнення росіян ми фіксуємо всю шкоду, яку вони наносять українському довкіллю. Вже можемо говорити про понад 257 випадків екоциду. Сума шкоди українському довкіллю від збройної агресії Росії вже становить понад \$46 млрд., - про це повідомив міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Руслан Стрілець.

"Основну частину обрахованих збитків на сьогодні становить забруднення повітря – \$27 млрд.[4] Лише за десять місяців внаслідок російського вторгнення в повітря потрапило понад 42 мільйони тонн парникових газів. Цей обсяг можна порівняти із річними викидами Болгарії", - зазначив міністр. Основними причинами викидів стали лісові пожежі та атаки окупантів на об'єкти енергетичної інфраструктури. За даними Держекоінспекції, внаслідок російських обстрілів вже згоріло понад 680 тис. тонн нафти та пального.

---

* Наукова керівниця – викладачка правових дисциплін Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу Ірина Косміна

Це і підриви складів паливно-мастильних матеріалів, сховищ нафтопродуктів з відповідними наслідками для довкілля. Це і авіаудари по підприємствах, які використовують небезпечні хімічні речовини у виробництві.

Також до екологічних злочинів відносяться пошкодження та руйнування очисних споруд, і вилив стоків у наші водойми та пошкодження ґрунтового покриву, горіння майже третини українських лісів – особливо на територіях природно-заповідного фонду. Повністю вигоріло щонайменше 23,3 тис. га.

Забруднення річок внаслідок російської агресії також може торкнутися і сусідніх країн. Адже ми ділимо великі річки, такі як Дунай, Дністер, Прут, Тиса і Західний Буг з країнами-сусідами: Польщею, Угорщиною, Румунією та Молдовою.

За словами міністра захисту довкілля, війна "отруїла" і значну частину української землі. Шкода, завдана забрудненням ґрунтів, оцінюється у \$18 млрд. Загалом з початку широкомасштабного вторгнення Україна задокументувала майже 2,300 злочинів проти довкілля.

У промові Президента України Володимира Зеленського до парламенту Нової Зеландії говориться про три мільйони гектарів лісів в Україні уражені бойовими діями. Окрім того, станом на зараз 174 тисячі квадратних кілометрів української території забруднені мінами та боєприпасами, що не розірвалися.

"Акваторія Чорного й Азовського морів також забруднена мінами і втратила сотні тисяч живих істот, які загинули внаслідок бойових дій і активності російського військового флоту. Десятки річок забруднені. Сотні вугільних шахт затоплені. Десятки найнебезпечніших підприємств, зокрема хімічних, зруйновані російськими ударами", – додав президент.

Наразі спрогнозувати всі можливі наслідки та назвати остаточну шкоду, завдану довкіллю від агресії РФ, неможливо. Ми фіксуємо всі злочини рашистів та підраховуємо збитки, щоб виставити окупанту рахунок у міжнародному суді.

Перше засідання у Міжнародному Суді ООН вже відбулося в жовтні 2023 року по справі «Україна проти Росії. Справа щодо Конвенції про геноцид».

Реальний стан здорового навколишнього природного середовища характеризується здебільшого екологічними і соціально-медичними показниками, тобто сукупністю природних і соціально-природних факторів, які виключають настання будь-яких генетичних, психологічних, психічних, фізіологічних, патологічних та інших афектів у конкретних природно-соціальних умовах та у процесі життя людини [2].

Такий підхід відповідає принципу, згідно з яким зазначене право тісно пов'язане з забезпеченням здоров'я і життя людини, які, як і сама людина, її честь, гідність, недоторканність та безпека, визнаються у нашій державі найвищою соціальною цінністю [1].

Судячи з вищенаведеного, одне можна сказати точно - відновлення потребуватиме десятків років, але наразі Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України долучилося до створення плану післявоєнного відновлення України.

Залученість усіх стейкхолдерів дає можливість розглядати питання комплексно, враховувати різні інтереси та позиції для формування спільного бачення «зеленого» відновлення України.

З метою комплексного на системного формування пріоритетних напрямків відновлення країни, ПАЕУ (професійна асоціація екологів України) надає пропозиції, щодо всіх вкрай важливих законопроектів, спрямованих на імплементацію й апроксимацію всіх природоохоронних довіклєвих директив, в яких має бути:

1) відображений прагматичний підхід щодо переходу на нові екологічні норми

2) прозорі механізми реалізації

4) прогнозованість реформ для всіх суб'єктів взаємодії.

Із зазначених проєктів альтернативний проєкт № 6004-1 більше за інші відповідає вказаним критерієм, оскільки передбачає:

- СПІЛЬНІ дії як держави щодо створення необхідних умов для впровадження найкращих доступних технологій, так і суб'єктів господарювання щодо виконання цих умов

- СПІЛЬНИЙ ПЕРЕХІДНИЙ ПЕРІОД впровадження як для держави, так і для бізнесу з прив'язкою, у т.ч. до економічних показників і можливостей держави.

Європейська Бізнес Асоціація також продовжує співпрацювати з владою з метою вироблення конструктивних пропозицій, які допоможуть не лише зберегти економічну діяльність в Україні, але й сприяти її відбудові з дотриманням усіх природоохоронних вимог.

Таким чином ми зможемо досягти мети національної екологічної політики, а саме стабілізації і поліпшення стану навколишнього природного середовища України шляхом інтеграції екологічної політики до соціально-економічного розвитку України для гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем.

Література

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами від 8 грудня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141; 2005. – № 2. – Ст. 44.

2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. із наступними змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.

3. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки / У кн.: Екологічне право: Особлива частина: Повний акад. курс / За ред. В.І. Андрейцева. - К., 2001. - С. 10-112.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. N 326, м. Київ "Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації" URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP220326?an=1>